

Η ΜΕΛΕΤΗ

ΜΗΝΙΑΙΟΝ ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΑ

ΙΔΡΥΘΕΝ ΤΩ 1907

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ - ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ

1911

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΠΡΟΣ ΔΙΑΔΟΣΙΝ ΩΦΕΛΙΜΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ

12 - ΟΔΟΣ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ - 42

Η ΜΗΤΗΡ ΚΑΙ ΤΟ ΒΡΕΦΟΣ

Ἐάν τύχη πυρκαϊὰ εἰς καμμίαν οἰκίαν καὶ κατὰ κανὲν παιδάκι, ἂν πέσῃ ἀπὸ τὸν ἐξώστην κάτω, ἂν τὸ κόψουν οἱ τροχοὶ ἀμάξης, ἔχομεν πολὺ πρόχειρον τὸν οἰκτον διὰ τὸ μικρὸν πλᾶσμα τοῦ ἐχάθη ἐντελῶς ἄδικα.

Καὶ ὅμως ἡ θεὰ δεκαῆξ χιλιάδων μικρῶν φερέτρων — διότι τόσα βρέφη ἀποθνήσκουν κάθε χρόνον εἰς τὴν Ἑλλάδα — κανένα δὲν συγκινεῖ, ἐνῶ εἶναι βέβαιον ὅτι ὁ θάνατος ὅλων αὐτῶν τῶν μικρῶν ὄντων εἶναι πολὺ πλεον ἄδικος καὶ πολὺ πλεον παράλογος. Ἡ μεγάλη πυρκαϊὰ αὐτή, τοῦ καλεῖ στράτευμα ὀλόκληρον ἀπὸ παιδάκια, εἶναι ἡ ἀσυγχώρητος ἀμάθεια· ἀμάθεια εἰς τὰ τῆς διαίτης, ἀμάθεια εἰς τὰ τῆς ἐνδυμασίας, ἀμάθεια καὶ σκότος ἀπ' ἄκρου εἰς ἄκρον.

Διὰ τὴν ἐξασκήσιν κανεὶς ἐν ὁποιοδήποτε ἐπάγγελμα καὶ τὸ πλεον ἀπλοῦν, καὶ τὸ πλεον ταπεινὸν καὶ ἀσήμαντον, χρειάζεται προηγουμένως τὴν σπουδασίαν. Ἡ μητρότης, τὸ κατ' ἐξοχὴν ἐπάγγελμα τῆς γυναικός, ἐπάγγελμα, μὰ τὴν ἀλήθειαν, ὑψηλόν, περίπλοκον καὶ δυσκολώτατον, εἶναι τὸ μόνον ἐπάγγελμα, διὰ τὴν ἐξάσκησιν τοῦ ὁποίου ἔχομεν τὴν περίεργον ιδέαν, ὅτι δὲν ἀπαιτεῖται νὰ προηγηθῇ καμμία εἰδικὴ μόρφωσις.

Ἐάν χωρὶς τὴν σπουδασίαν κανεὶς ἀνατομίαν, εἶπεν ὁ Σπένσερ, πάρῃ ἓνα μαχαίρι καὶ ἀρχίσῃ νὰ κάμνῃ τὸν χειρουργόν, ὅλοι θὰ ἐκπλαγῶμεν διὰ τὴν αὐθάδειάν του καὶ θὰ αἰσθανθῶμεν οἰκτον διὰ τοὺς ἀτυχεῖς πελάτας του. Ἀλλ' ὅτι γονεῖς ἀναλαμβάνουν τὸ δύσκολον ἔργον τῆς ἀνατροφῆς τῶν τέκνων των χωρὶς ποτε νὰ μάθουν τίποτε σχετικὸν αὐτὸ δὲν μᾶς ἐκπλήττει

¹ Διάλεξις γενομένη ἐν τῇ αἰθούσῃ τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας διὰ τὰ μέλη τοῦ Λυκαίου τῶν Ἑλληνίδων.

καθόλου, δὲν μᾶς προξενεῖ ἀγανάκτησιν κατὰ τῶν γονέων, οὔτε μᾶς κινεῖ τὸν οἶκτον διὰ τὰ τρυφερά καὶ ἀθῶα θύματά των.

Πρέπει νὰ μαθητεύσῃ κανεὶς πολὺν καιρόν, λέγει ὁ ἴδιος, διὰ νὰ μάθῃ νὰ κατασκευάζῃ ὑποδήματα ἢ νὰ κτίζῃ οἰκίαν, νὰ διευθύνῃ πλοῖον ἢ νὰ ἐπιβλέπῃ μηχανήν. Καὶ νομίζομεν ὅτι ἡ ἀνατροφή τοῦ ἀνθρωπίνου ὄντος εἶναι τόσον ἀπλοῦν πράγμα, ὥστε νὰ δύναται νὰ τὴν ἀναλάβῃ ὁ πρῶτος τυχὸν χωρὶς καμμίαν προετοιμασίαν!

Ἀλλὰ θὰ μ' ἐρωτήσετε ἴσως: Πῶς τὰ ζῶα δὲν ἔχουν ἀνάγκην καμμιᾶς προπαρασκευῆς διὰ ν' ἀναθρέψουν τὰ μικρά των; Ἐρώτημα σπουδαῖον, σπουδαιότατον, εἰς τὸ ὁποῖον διὰ νὰ ἀπαντήσῃ κανεὶς θὰ ἐχρειάζετο νὰ γράψῃ ὁλόκληρον τόμον. Μολαταῦτα δὲν ὑπάρχει τίποτε, τὸ ὁποῖον νὰ μὴ συνοψίζεται καὶ εἰς ὀλίγας λέξεις: Τὸ ζῶον εἶναι πλησιέστερον πρὸς τὴν φύσιν, ὑπακούει εἰς τὸ ὁρμέμφυτον, τὸν μέγαν τοῦτον ὁδηγόν. Εἰς τὰς ἀσυνειδήτους κινήσεις τοῦ ὑπάρχει ὅλη ἡ σοφία τῆς φύσεως. Ἀλλ' ὁ ἀνθρώπος ὑπέστη ἐξέλιξιν, ἡ ὁποία τὸν ἀπεμάκρυνεν ἀπὸ τὴν ἀρχικὴν τοῦ ἀσυνειδήτου κατὰστασιν· διὰ τοῦτο ἀκριδῶς χρειάζεται ὁδηγὸν τὴν γνῶσιν, διὰ νὰ τὸν χειραγωγῇ καὶ νὰ τὸν ἀποτρέπῃ ἀπὸ τοὺς ἐπικινδύνους δρόμους.

Δυστυχῶς, ἐν ὅσῳ ἡ κόρη εὐρίσκεται εἰς τὸ σχολεῖον, γεμίζομεν τὸν νοῦν τῆς μόνον μὲ χρονολογίας, μὲ δευτέρους ἀορίστους, μὲ τὴν κάθοδον τῶν Ἀωριέων, μὲ γνώσεις δηλαδὴ ὅχι τῆς πρώτης ἀνάγκης διὰ τὸν βίον των. Καὶ διὰ τὴν μέλλουσαν ἀποστολὴν τῆς γυναικὸς ὡς μητρός, ἀπολύτως τίποτε. Καὶ τοιοῦτοτρόπως ἡ τύχη τῆς μελλούσης γενεᾶς ἀφίνεται εἰς τὰς χεῖρας τῆς παραμάνας, εἰς τὰ γραῖδια, εἰς τὴν γειτόνισσαν ἢ εἰς τὴν κυρὰν συμπεθέραν, εἰς ὅλας αὐτὰς ποῦ εἶναι ὡς στρεΐδια κολλημένα εἰς τὰς προλήψεις καὶ τὴν δεισιδαιμονίαν. Ἐπειδὴ ἀπέκτησαν τέκνα, τὰ ὁποῖα, Κύριος οἶδε, πῶς ἀνέθρεψαν, νομίζουν ὅτι εἶναι μαντεῖα, ὅτι οἱ λόγοι των εἶναι χρησμοὶ καὶ ὅτι ἀπὸ τὸ στόμα των πρέπει νὰ μανθάνουν καὶ οἱ ἄλλοι πῶς ν' ἀνατρέψουν τὰ παιδιὰ των.

Δὲν θὰ ἐπιχειρήσω βέβαια νὰ κάμω μελέτην τῆς ἐπιστήμης αὐτῆς τῆς «κυρᾶς συμπεθέρας». Εἶναι ἐργασία μακρὰ καὶ ἐπίπονος. Ἀπλῶς ἀναφέρω ὅτι ὑπάρχει ἀκόμη ἡ συνήθεια νὰ

χαράσσουν τὰ παιδιὰ εἰς τὴν ράχιν διὰ νὰ φύγῃ τὸ κακὸ αἷμα καὶ νὰ τὰ ἀλατίζουσιν διὰ νὰ γίνουν νόστιμα! Ἐξακολουθοῦν ἀκόμη νὰ μεταβάλλουν τὰ παιδιὰ μὲ μίαν «φασκιά» εἰς ταχυδρομικὰ δέματα. Δὲν ὑπάρχει γυναικοῦλα, ἡ ὁποία δὲν πιστεύει ὅτι ἡ «κροῦστα» ποῦ σχηματίζεται εἰς τὸ κεφαλάκι τοῦ μικροῦ εἶναι αὐτοσχέδιος περικεφαλαία, τὴν ὁποῖαν τοῦ ἐφόρεσεν ἡ φύσις διὰ νὰ προφυλάξῃ τὸ ἀπαλὸν τοῦ κρανίου μέχρις ὅτου στερεωθῇ καὶ ὅτι αὐτὴ ἡ κροῦστα ἔχει ἀκόμη κάποια μυστηριώδη ἐπιρροὴν εἰς τὴν διανοητικὴν ἀνάπτυξιν τοῦ παιδίου· εἶναι σχεδὸν ἀλάνθαστος σφραγὶς τῆς μεγαλοφυΐας! Ἀδύνατον ν

εἰς τὰς ὁποίας ἐντράπησαν νὰ ὁμιλήσουν διὰ τὸν κυριώτερον σκοπὸν τῆς ζωῆς των, τὴν ἀνατροφὴν τοῦ τέκνου των, θ' ἀναλάβω νὰ συναψίσω τὰ κυριώτερα. Θὰ φροντίσω νὰ ἐκθέσω ἀπλᾶ καὶ σύντομα: τί ὠφελεῖ καὶ τί βλάπτει τὸ μικρὸν αὐτὸ πλᾶσμα, διὰ τὴν ὑποδοχὴν τοῦ ὁποίου αἱ μητέρες δὲν ἐτοιμάζουν δυστυχῶς παρὰ μόνον πονηκαμισάκια καὶ φασκὲς, νταντέλλας καὶ κορδελάκια.

Καὶ ἀρχίζω ἀπὸ τὸ ζήτημα τῆς τροφῆς, τὸ ὁποῖον εἶναι σχετικὸν μὲ μίαν ἀπὸ τὰς κυριωτέρας αἰτίας τῆς θνησιμότητος τῶν μικρῶν, τὰς παθήσεις τῶν πεπτικῶν ὀργάνων.

Εἶναι χαρακτηριστικὸν ὅτι οὔτε ἡ φθίσις οὔτε αἱ ἐλώδεις πυρετοὶ ἐργάζονται περισσότερον διὰ τὴν ἐρήμωσιν τῆς Ἑλλάδος, ὅσον αἱ ἀπλᾶ αὗται νόσοι. Ἡ στατιστικὴ τῆς θνησιμότητος μᾶς δίδει τὴν τραγικὴν πληροφορίαν, ὅτι αἱ παθήσεις τῶν πεπτικῶν ὀργάνων, γαστρεντερίτις, δυσεντερία κ.λ., ἐθέρισαν κατὰ τὴν τελευταίαν δεκαετίαν εἰς τὴν Ἑλλάδα 50 ὁλοκλήρους χιλιάδας νεαρῶν ὑπάρξεων κατὰ τὸ πρῶτον ἔτος τῆς ζωῆς των! 50 ὁλόκληροὶ χιλιάδες ἐχάθησαν μόνον ἐξ ἀμελείας, ἀμελείας μάλιστα χωρὶς κανέν ἐλαφρυντικόν, κανέν δικαιολογητικόν. Διότι διὰ νὰ περιορίσωμεν τὰ θύματα τῆς φθίσεως καὶ τῶν ἐλωδῶν πυρετῶν χρειαζόμεθα πολλὰ ἑκατομμύρια· πρέπει νὰ ἰδρύσωμεν φθισιατρεῖα, νὰ ἐξυγιάνωμεν τὴν χώραν, νὰ ἀποξηράνωμεν τὰ ἔλη κ.τ.λ. Ἀλλὰ διὰ νὰ προλάβωμεν, νὰ ἐκμηδενίσωμεν τελείως τὸ φονικὸν ἔργον τῶν γαστρεντερικῶν παθήσεων, δὲν ἔχομεν ἀνάγκην οὔτε χρημάτων οὔτε εἰδικῶν ἔργων. Ἀρκεῖ ἀπλῶς αἱ μητέρες νὰ γνωρίζουν τὰς κυριωτάτας γνώσεις ὑγιεινῆς, τὰς ἀναφερομένας κυρίως εἰς τὴν τροφήν τῶν νεογνῶν, περὶ τῶν ὁποίων θὰ ὁμιλήσωμεν εὐθὺς ἀμέσως.

Μὲ τί καὶ πῶς πρέπει νὰ τρέφεται τὸ νεογνόν; Ἴδου τὸ ζήτημά μας.

Ἐὰν εἶναι κοινοτοπία τὸ νὰ εἴπω ὅτι αἱ μητέρες πρέπει νὰ θηλάζουν τὰ παιδιὰ των, εἶναι ὅμως νέον διὰ τὰς περισσοτέρας τοῦλάχιστον νὰ προσθέσω, ὅτι δὲν ὑπάρχει μητέρα χωρὶς γάλα. Καὶ ἐὰν κατὰ τὰς πρώτας ἡμέρας τὸ γάλα, δὲν εἶναι ἀρκετόν, ὅπως συμβαίνει ἐνίοτε, ἀρκεῖ νὰ ἐπιμείνωμεν εἰς τὸν θηλασμόν καὶ τὸ γάλα θὰ ἔλθῃ ἀφθονώτερον· διότι εἰς τὴν

περίστασιν αὐτὴν πρὸ παντὸς ἐφαρμόζεται ὁ νόμος ὁ φυσιολογικός: «Ἡ λειτουργία κάμνει τὸ ὄργανον».

Τὸ βέβαιον εἶναι ὅτι σπανίως ἀπαντᾷ κανεὶς νέαν μητέρα, ἀρνούμενην νὰ θηλάσῃ δι' ὅποιονδήποτε λόγον. Τοῦναντίον μάλιστα συχνότατα αὐτὸ τὸ ὀρμέμφυτόν της, τὸ φίλτρον της τὸ μητρικόν, τὸ ὁποῖον τὴν ὠθεῖ εἰς τὸν θηλασμόν, εὐρίσκεται ἀντιμέτωπον πρὸς τὰς θελήσεις τῶν δύο προσφιλεστέρων της ὑπάρξεων, τῆς μητέρας καὶ τοῦ συζύγου της. Διότι ἡ μητέρα δὲν ἐπιθυμεῖ καθόλου νὰ θηλάσῃ ἡ κόρη της. Αὐτὴ βέβαια εἰς τὸν καιρὸν της ἐθήλασεν, ἀλλὰ, βλέπετε, τότε

μήλι αγοράζονται πολλάκις από πριν μαζί με τὰ υποκαμισάκια και τὰ σκουφάκια· αποτελούν δηλ. μέρος τῆς προικὸς τοῦ μωροῦ! Ἀλλὰ θὰ μοῦ εἰπῆτε: καὶ τί κακὸν ἡμπορεῖ νὰ κάμῃ τὸ ἄθῳον γλυκάνισον; Πόσον ἀπατάσθε. Δὲν εἶναι ἄθῳον ὅσον φαντάζεσθε. Δὲν θὰ σὰς ζαλίσω περιγράφουσα τὰ μαρτύρια, τὰ ὁποῖα ὑφίσταται τὸ μικρὸν, τρυφερὸν στομαχάκι, ἀπὸ τὸ ὁποῖον ζητοῦμεν καλὰ καὶ σώνει νὰ χωνεύσῃ ὑγρὸν ἐντελῶς ξένον δι' αὐτό. Οὔτε πάλιν θὰ θελήσω νὰ σὰς ἀποδείξω πόσον μεγάλη διαφορά ὑπάρχει ἀπὸ τὴν ζάχαριν, ἡ ὁποία εἶναι μέσα εἰς τὸ γάλα ἕως τὴν ζάχαριν, τὴν ὁποίαν θέτομεν εἰς τὸ χαμομήλι. Θὰ ἀρκεσθῶ μόνον νὰ σὰς εἶπω, ὅτι τὰ ζεστά γενικῶς εἶναι πολὺ δύσπεπτα καὶ πολὺ βλαβερὰ καὶ εἰς αὐτὸ εὐρίσκονται σύμφωνοι ὅλοι οἱ ἱατροί.

Εἰς κάθε πρᾶγμα, ἀλλὰ πρὸ πάντων εἰς τὴν ἱατρικὴν, ἡ φύσις εἶναι καὶ πρέπει νὰ εἶναι ὁ καλλίτερος σύμβουλός μας, ὁ καλλίτερος ὁδηγός μας. Ἡ ὑπακοή μας εἰς αὐτὴν πρέπει νὰ εἶναι σχεδὸν τυφλή. Ἄς περιοριζώμεθα μόνον νὰ ἀντιλαμβανώμεθα ὀρθῶς τί θέλει καὶ τί διατάσσει. Μόλις θελήσωμεν νὰ τὴν ὁδηγήσωμεν καὶ νὰ τὴν διορθώσωμεν, αἱ ἀνοησίαι, τὰς ὁποίας θὰ κάμωμεν, δὲν θὰ ἔχουν τελειωμόν. Ἄν λοιπὸν ὁ μαστὸς τῆς μητρὸς δὲν ἔχῃ γάλα πρὶν ἀπὸ τὴν τρίτην ἡμέραν, σημαίνει ὅτι τὸ μικρὸν δὲν ἔχει ἀνάγκην γάλακτος ἐνωρίτερον. Διότι, ἂν εἶχε, τί τὴν ἡμπόδιζε τὴν φύσιν νὰ τὸ φέρῃ ἐνωρίτερον; Ἀλλὰ πῶς θὰ ζήσῃ τὸ μωρὸν τόσας ἡμέρας χωρὶς τροφήν; Μὴν ἀνησυχεῖτε δι' αὐτό. Τὸ μωρὸν ἐφρόντισε μόνον τοῦ διὰ τὰς ἡμέρας αὐτὰς καὶ πρὶν ἐξέλθῃ εἰς τὴν ζωὴν ἔλαβε μαζί του προμήθειαν ἀπὸ τὴν μητέρα του καὶ ἐγέμισε τὰς ἀποθήκας του· ἐπλούτισε δηλαδή τὸ αἷμά του μὲ θρεπτικὰ συστατικά, μὲ τὰ ὁποῖα θὰ τρέφεται, ἕως νὰ ἔλθῃ τὸ γάλα τῆς μητρὸς. Καὶ αὐτὸ ἐγένεν ἐπίτηδες· διότι δὲν πρέπει ἀπὸ τὴν πρώτην ἡμέραν ν' ἀρχίσουν τὰ πεπτικά του ὄργανα νὰ ἐργάζονται. Πρέπει πρῶτον νὰ συνέλθουν, νὰ ἰδοῦν ποῦ εὐρίσκονται, νὰ προετοιμασθοῦν διὰ τὴν ἐργασίαν καὶ νὰ καθαρισθοῦν ἀπὸ τὰς μαύρας ἀκαθαρσίας, αἱ ὁποῖαι ὑπάρχουν ἐντὸς αὐτῶν. Ἀλλὰ διὰ νὰ γίνῃ αὐτὴ ἡ τουαλέττα, δὲν ἔχει ἀνάγκην ἢ φύσις ἀπὸ τὴν βοήθειάν μας, οὔτε ἀπὸ τὰ ζεστά μας, οὔτε ἀπὸ

τὰ σιρόπια μας, οὔτε ἀπὸ τὰ λάδια μας, ἀλλ' οὔτε καὶ ἀπὸ τὴν χολὴν τοῦ σκαντζοχοίρου ἢ ὅ,τι δῆποτε ἄλλο συνηθίζουσιν νὰ δίδουν εἰς τὰ μωρά. Ἡ φύσις ἔχει τὸ ἰδικόν της καθάρσιον, καὶ αὐτὸ εἶναι τὸ πρωτόγαλα ἐν ὑγρὸν κιτρινωπὸν, τὸ ὁποῖον ὑπάρχει εἰς τὸν μαστὸν τῆς μητρὸς ἀπὸ τὴν πρώτην ἡμέραν. Ἀφοῦ τὸ μωρὸν τραθήξῃ τὸ πρωτόγαλα καὶ ἀφοῦ καθαρισθῇ, τότε, καὶ μόνον τότε, ἔρχεται τὸ πραγματικὸν αἶσθημα τῆς πείνης. Τὸ αἶσθημα αὐτὸ συμπίπτει μὲ τὸν ἐρχομὸν τοῦ μητρικοῦ γάλακτος, ὁ ὁποῖος γίνεται τὴν τρίτην ἡμέραν. Ἀπὸ τὴν ἡμέραν αὐτὴν τὸ καλλίτερον μέσον διὰ νὰ ἔχῃ κανεὶς τ

Πρὸ πάντων τὴν νύκτα ἢ τακτοποιήσεις τοῦ θηλασμοῦ εἶναι ἀπαραίτητος. Ἄν π. χ. θηλάσῃ τὸ μεσονύκτιον, πρέπει νὰ θηλάσῃ πάλιν εἰς τὰς 6 ἢ 7 τὸ πρωῒ. Τοιοῦτοτρόπως καὶ ἐκεῖνο ξεκουράζεται καὶ σεῖς ἔχετε ὕπνον μονακόμματος 6-7 ὥρων, τὸ ὁποῖον δὲν εἶναι μικρὸν πρᾶγμα. Ἐὖ μικρὸν πρέπει νὰ ἐννοήσῃ εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς, ὅτι ἡ νύκτα ἐγινε διὰ νὰ κοιμᾶται. Δὲν ὑπάρχει παιδί, τὸ ὁποῖον νὰ μὴ συνηθίζῃ εἰς τὴν τάξιν. Ἀρκεῖ ἡ ἀνατροφή του ν' ἀρχίσῃ εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς.

Ἐὰν τὸ μωρὸν μας κλαίῃ τὴν νύκτα, ἀφοῦ βεβαιωθῶμεν ὅτι δὲν εἶναι βρεγμένον ἢ σφιγμένον καὶ ὅτι τίποτε δὲν τὸ ἐνοχλεῖ, τὸ ἀφίνομεν νὰ κλαίῃ· θὰ κουρασθῇ καὶ θὰ κοιμηθῇ. Δὲν πρέπει νὰ φοβούμεθα μήπως πάθῃ κοίλην, ἐὰν εἶναι ἀρσενικόν. Ἡ κοίλη δὲν ἔρχεται ἀπὸ τὰ κλαύματα. Πρέπει δὲ νὰ εἰσθε βέβαιαι, ὅτι δὲν θὰ ἀναγκασθῇτε νὰ ἐπαναλάβετε τὸ πείραμα περισσότερον ἀπὸ δύο ἢ τρεῖς νύκτας. Διότι, ἂν καὶ τὸ μωρὸν δὲν ἔχῃ λογικὴν — ὅπως τοῦλάχιστον νομίζομεν — ἐν τούτοις, ἅμα ἐννοήσῃ ὅτι ἄδικα κλαίει, παύει τὰ κλαύματα καὶ ἀποκοιμᾶται.

Ἀλλὰ διὰ νὰ ἐπιτύχετε πρέπει νὰ τὸ θέλετε εἰς τὰ σωστά καὶ νὰ μὴν ὑποχωρήτε οὔτε εἰς τὰ κλαύματα τοῦ μικροῦ οὔτε εἰς τὰς παρατηρήσεις τῆς γιαγιάς, ἢ ὁποῖα σᾶς φωνάζει πῶς «δὲν ἔχετε καρδιά», ἀφοῦ ἀφίνετε νὰ κλαίῃ τὸ παιδί σας! Πρέπει νὰ εἰσθε ἰσχυραὶ καὶ νὰ ἀντισταθῇτε καὶ εἰς τὸ ἐν καὶ εἰς τὸ ἄλλο, σκεπτόμεναι ὅτι ἀγαπᾶτε τὸ παιδί σας μὲ συνείδησιν καὶ λογικὴν καὶ ὅτι θεωρεῖτε τὴν υἰεὶαν τοῦ ἀνωτέραν ἀπὸ ὅλας τὰς ψευδευαισθησίας, αἱ ὁποῖαι κάθε ἄλλο εἶναι ἡμητρικὴ ἀγάπη.

Ὁ θηλασμός πρέπει νὰ διαρκῇ ἐν τέταρτον τῆς ὥρας περίπου. Ἀλλ' αὐτό, ἐννοεῖται, ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὸ πόσον γάλα ἔχει ἡ μητέρα καὶ μὲ πόσῃν δύναμιν θηλάζει τὸ μικρόν. Εἶναι μωρά, τὰ ὁποῖα εἰς 5 λεπτά τῆς ὥρας λαμβάνουν περισσότερον ἢ ὅ,τι πρέπει, ἐνῷ ἄλλα θέλουν $\frac{1}{2}$ ὥραν διὰ νὰ λάβουν τὸ ἴδιον ποσόν. Καὶ τὰς μὲν πρώτας ἡμέρας τὰ μωρά πρέπει νὰ λαμβάνουν 15 δράμια εἰς κάθε θηλασμόν, μετὰ τὴν πρώτην δὲ ἑβδομάδα περὶ τὰ 20 δράμια, καὶ περὶ τὰ 150 δράμια εἰς 24 ὥρας. Διὰ νὰ εἵμεθα ἀκριδέστεραι πρέπει νὰ προσθέσωμεν ὅτι τὸ ποσὸν τῶν 24 ὥρων πρέπει νὰ εἶναι τὸ $\frac{1}{6}$ τοῦ βάρους τοῦ σώματος τοῦ βρέφους.

Μερικὰ βρέφη εὐθὺς μετὰ τὸν θηλασμόν κάμνουν ἐμετόν. Πολλὰι μητέρες νομίζουν ὅτι ὁ ἐμετός αὐτὸς εἶναι σημεῖον καλῆς υἰείας τοῦ μικροῦ· ὅτι δηλαδὴ διαλέγει τὸ γάλα. Αὐτὸ δὲν εἶναι ὀρθόν. Ὁ ἐμετός εὐθὺς μετὰ τὸ φαγητόν σημαίνει ἁπλῶς ὅτι ἔφαγε πολὺ καὶ ἐξάγει τὸ περίσσειμα. Μερικοὶ διὰ νὰ πολεμήσουν τοὺς ἐμετοὺς αὐτοὺς δίδουν διάφορα νερά καὶ ἰατρικά, τὰ ὁποῖα λέγουν χωνευτικά. Ἐγὼ θὰ σᾶς συστήσω ἐν

σας επισκεφθῶν δ' ἐμετὸς καὶ ἡ διάρροια, καὶ τὸ πρῶτον ἀποτέλεσμα αὐτῶν θὰ εἶναι ἐλάττωσις ἐπαισθητὴ τοῦ βάρους τοῦ μικροῦ. Ἐνῷ ὅταν μεγαλύνῃ σιγὰ, σιγὰ, μεγαλώνει ἀσφαλῶς χωρὶς φόβον νὰ γυρίσῃ ὀπίσω.

Ἐπιμένω εἰς τὰς λεπτομερείας αὐτὰς τοῦ μητρικοῦ θηλασμοῦ, διότι ἀπ' αὐτὰς τὰς λεπτομερείας, τὰς ἀσημάντους κατὰ τὸ φαινόμενον, ἐξαρτᾶται ἡ ὑγεία καὶ ἡ ζωὴ τοῦ βρέφους. Ὁ μητρικὸς θηλασμός, καθὼς εἴπαμεν, μᾶς ἐξασφαλίζει ἀπὸ τὰς γαστρεντερικὰς παθήσεις, ἀλλ' ὑπὸ ἓνα ὅρον: Νὰ μὴ δίδωμεν εἰς αὐτὸ νὰ τρώγῃ περισσότερον ἅφ' ὅ,τι πρέπει, δηλ. νὰ μὴ τὸ ὑπερσιτίζωμεν, ὅπως λέγουν ἰατρικῶς.

Εἶναι γνωστὸν πλέον καὶ ἀπὸ τὴν κλινικὴν παρατήρησιν καὶ ἀπὸ τὰ πειράματα, τὰ ὅποια ἔγιναν εἰς τὰ ζῷα, ὅτι διὰ νὰ παραχθῇ μία γαστρεντερικὴ διαταραχὴ δὲν χρειάζονται πολλὰ πράγματα· φθάνει ἡ ὑπερσίτισις. Ὁ ἐντερικὸς μας σωλὴν φιλοξενεῖ πάντοτε μικρόβια, τὰ ὅποια εἶναι ἀδελφεὴ ἐν ὅσῳ τρώγομεν ὅσον καὶ ὅ,τι πρέπει· εὐθὺς ὅμως ὡς κουράσωμεν τὰ πεπτικά μας ὅργανα μὲ πολλὴν ἢ κακὴν τροφήν εὐρίσκουν εὐκαιρίαν τὰ μικρόβια, πολλαπλασιάζονται καὶ παράγουν τὰ διάφορα νοσήματα τοῦ πεπτικοῦ σωλήνος.

Καὶ αὕτῃ ἡ θερμότης τοῦ θέρους βλάπτει, ἀκριβῶς διότι φέρει τὴν ὑπερσίτισιν· καὶ ἰδοὺ πως: Εἶναι γνωστὸν ὅτι ἡ τροφή χρησιμεύει ἐκτὸς τῶν ἄλλων καὶ πρὸς παραγωγὴν θερμότητος. Ἡ ἀπώλεια θερμαντικοῦ ἐκ τοῦ σώματός μας εἶναι μεγαλύτερα βέβαια τὸν χειμῶνα παρὰ τὸ θέρος. Ἐπομένως ἡ τροφή, ἡ ὅποια χρησιμοποιεῖται πρὸς παραγωγὴν θερμότητος, εἶναι καὶ πρέπει νὰ εἶναι περισσοτέρα μὲ τὸν ψυχρὸν καιρὸν παρὰ μὲ τὴν ζέστην. Ἐὰν λοιπὸν λαμβάνωμεν τὸ θέρος ὅσην τροφήν ἐλαμβάνομεν τὸν χειμῶνα, τὸ ποσὸν τῆς τροφῆς, τὸ ὅποion δὲν θὰ χρησιμοποιηθῇ πρὸς παραγωγὴν θερμότητος, θὰ φέρῃ τὴν ὑπερσίτισιν. Ἀλλ' ἐὰν ὅλα αὐτὰ ἀληθεύουν διὰ κάθε ἄνθρωπον, ἀληθεύουν πολὺ περισσότερον διὰ τὰ βρέφη. Διότι σχετικῶς μὲ τὸ βάρος τοῦ τοῦ βρέφους παρουσιάζει μεγάλην ἐπιφάνειαν καὶ ἐπομένως ἀκτινοβολεῖ περισσοτέραν θερμότητα ἀπὸ τὸν ἐνήλικον, ἐννοεῖται σχετικῶς. Ἐπομένως ἔχει ἀνάγκην νὰ τρώγῃ πολὺ περισσότερον τὸν χειμῶνα παρὰ τοὺς θερινούς

μῆνας. Ἄν δὲ ὁ Μάιος, ὁ μὴν αὐτὸς ποῦ σκορπίζει παντοῦ τὴν ζωὴν, ὁ μὴν τῶν ἀνθέων εἶναι ὁ ὀλιγώτερον περιποιητικὸς πρὸς τὸ ἀνθρώπινον ἄνθος, αὐτὸ προέρχεται ἐκ τοῦ ὅτι ἡ θερμοκρασία ἀπὸ τὸν Ἀπρίλιον ἕως τὸν Μάιον μεταβάλλεται ἀποτόμως καὶ ἀπαιτεῖ ἀπότομον ἐλάττωσιν τοῦ ποσοῦ τῆς τροφῆς τοῦ βρέφους. Τοῦτο καμμία μητέρα δὲν τὸ γνωρίζει καὶ ἐπομένως καμμία δὲν τὸ ἐφαρμόζει.

Εἶναι πολὺ θλιβερόν, μὰ τὴν ἀλήθειαν, νὰ συλλογίζεται κανεὶς μὲ ποίαν τρομερὰν καταστροφὴν ἐπλήρωσε καὶ πληρώνει τὸ ἔθνος τὴν ἄγνοιαν μιᾶς τόσο ἀπλῆς γνώσεως ἐκ μέρους τῶν μητέρων. Ἀλλὰ καὶ αἱ ἴδιαι μὲ ποίαν β

ἐπείγει τόσον περισσότερο, καθ' ὅσον ἡ διάδοσις του προέρχεται κυρίως ἐκ τοῦ ὅτι αἱ μητέρες ἀγνοοῦν τοὺς κινδύνους ὅσους διατρέχουν τὰ τέκνα των, ὅταν ὑποβάλλωνται προώρως εἰς τὸν τεχνητὸν θηλασμόν. Εἰς τὴν Ἑλλάδα πολὺ ὀλίγαι εἶναι αἱ γυναῖκες, αἱ ὁποῖαι ἀναγκάζονται νὰ καταφεύγουν εἰς αὐτὸν ἀπὸ ἐξωτερικὴν ἐργασίαν, διότι σπανίως αἱ ὑπανδροὶ ἐργάζονται. Εἰς ἄλλας εὐρωπαϊκὰς χώρας τὰ πράγματα ἀλλάσσουν. Ἐκεῖ ἔλαι αἱ γυναῖκες ἔλαβον ἐνεργὸν μέρος εἰς τὸν ἀγῶνα τῆς ζωῆς, ἀποτέλεσμα δὲ τούτου εἶναι ἡ διάδοσις καὶ ἐξάπλωσις τοῦ τεχνητοῦ θηλασμοῦ. Αὐταὶ δὲ αἱ πολυβιομήχανοι πόλεις τῆς Εὐρώπης μᾶς ἀποδεικνύουν τὴν μεγάλην βρεφοκτόνον δράσιν τοῦ τεχνητοῦ θηλασμοῦ. Διότι ἐκεῖ ἡ θνησιμότης τῶν νεογνῶν φθάνει εἰς τὸν φοβερὸν ἀριθμὸν τοῦ 70 ἐπὶ τοῖς 100!

Μετὰ τὴν τραγικὴν αὐτὴν πληροφορίαν πᾶσα συζήτησις, νομίζω, περὶ τοῦ ἂν πρέπη ἢ ὄχι νὰ ἐργάζωνται αἱ γυναῖκες κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς μητρότητος εἶναι περιττή.

Ἐργασία, ἐπαγγέλματα, νόμοι, ἀνακαλύψεις, ἐφευρέσεις, πρόοδοι ἐπιστημονικαί, πολιτικαὶ καὶ κοινωνικαὶ ἀποβλέπουν βεβαίως εἰς τὴν καλλιτέρευσιν τοῦ ἀνθρωπίνου βίου. Δὲν εἶναι αὐτὰ ὁ σκοπὸς τοῦ βίου, ἀλλ' ἀπεναντίας τὰ βοηθητικὰ τοῦ βίου. Ἡ καλλιτέρευσις ὅμως τῆς ζωῆς στηρίζεται ἀπ' εὐθείας ἐπὶ τῆς βελτιώσεως τοῦ εἶδους. Εἰς τὴν βελτίωσιν τοῦ ἀνθρωπίνου εἶδους, εἰς τοῦτο ἀκριδῶς ἔγκειται ὁ προσρισμός καὶ ἡ πρόοδος τῆς ζωῆς. Τοῦτο εἶναι τὸ κύριον ἔργον τῆς ἀνθρωπότητος καὶ εἰς τοῦτο θὰ συντελέσουν ἀπ' εὐθείας αἱ γυναῖκες αἱ ἀγωνιζόμεναι σήμερον νὰ κατακτήσουν, ἀκριδῶς δι' αὐτό, ἴσα κοινωνικά καὶ πολιτικά δικαιώματα πρὸς τοὺς ἄνδρας. Καὶ δύνανται νὰ μείνουν τελείως ἡσυχαι οἰσταντιφεμινισταί. Ἐὰν ἀγωνίζονται σήμερον αἱ γυναῖκες, ὁ ἀγὼν αὐτὸς δὲν θὰ ἔχῃ ἄλλην σημασίαν παρὰ νὰ τὰς ἀπελευθερώσῃ ἀπὸ τὰ δεσμὰ καὶ τὰς ἐναντιότητας, ἀπὸ ὅλα τὰ ἐμπόδια, ὅσα ἡ σημερινὴ ἐγωϊστικὴ κοινωνία τῶν ἀνδρῶν ἀντιτάσσει κατὰ τῆς πλήρους καὶ ἐλευθέρως ἐξασκήσεως τοῦ φυσικοῦ αὐτῶν προσρισμοῦ. Διότι, ἂν πολιτισμὸς δὲν εἶναι ἡ ἐκμηδένισις τῆς ζωῆς, ἐστὶ βέβαιον ὅτι ἀδύνατον νὰ ὑπάρξουν πραγματικῶς πολιτισμέναι γυναῖκες, αἱ ὁποῖαι θὰ ἀντήλασσον ἔστω καὶ πρὸς χαρτοφυλάκιον πρωθυπουργοῦ ἐν μειδίᾳ τοῦ τέκνου των.

ΕΞ ΑΦΟΡΜΗΣ ΔΥΟ ΒΙΒΛΙΩΝ¹

Β'

Τὸ δεῦτερον τῶν περὶ Ἑλλάδος βιβλίων τῶν ἐκδοθέντων κατὰ τὸ 1911 εἶναι ἡ περιήγησις τοῦ Ἀλεξάνδρου Buchon εἰς τὴν Εὐβοίαν, τὰς Ἰονίους νήσους καὶ τὰς Κυκλάδας ἐν ἔτει 1841. Ἡ Περιήγησις αὕτη (Voyage) δημοσιεύεται νῦν τὸ πρῶτον ὑπὸ Ἰωάννου Lorgnon, προτάξαντος βιογραφίαν τοῦ συγγραφέως, ἀναγραφὴν τῶν πολλῶν αὐτοῦ συγγραμμάτων καὶ πολλὰς ὑποσελιδίους σημειώσεις καὶ μετὰ προλόγου τοῦ Ἀκαδημαϊκοῦ Maurice Barrès (ἐν Παρίσις, ἐκδ. Emile Paul). Ὁ Ἀλέξανδρος Buchon εἶναι ὁ ἐπιφαν

ὅτι αἱ περὶ τὴν Βυζαντιακὴν καὶ νέαν Ἑλληνικὴν φιλολογίαν σπουδαί εἶναι διὰ τοὺς Ἑλληνας φιλολόγους οὕτω συνδεδεμένοι πρὸς τὴν παλαιὰν καὶ δοκίμον Ἑλληνικὴν φιλολογίαν, ὥστε ὁ καλλιεργῶν ἐκεῖνας πρέπει νὰ γνωρίζῃ καὶ κατέχῃ καλῶς καὶ ταύτην, ἐξ ἧς οὕτως εἰπεῖν θὰ τρέφεται καὶ θὰ ζωογονῇται ἡ φιλολογικὴ αὐτοῦ ἱκανότης καὶ δύναμις. Μελετῶν τὴν μέθοδον τῆς πολυειδοῦς ἐξετάσεως τῶν δοκίμων συγγραφέων θὰ δυνηθῇ νὰ ἐφαρμόσῃ ταύτην καὶ εἰς τοὺς Βυζαντιακοὺς, περὶ οὓς ἄλλως τε οὐ μόνον δευτερεύοντες φιλόλογοι ἠσχολήθησαν καὶ ἀσχολοῦνται, ἀλλὰ καὶ πολλοὶ ἐκ τῶν ἐπιφανεστάτων φιλολόγων ὡς οἱ Bekker, Niebuhr, Mommsen, Bücheler, Wilamowitz, Diels καὶ ἄλλοι.

Ἐν Βερολίνῳ

I. E. ΚΑΛΙΤΣΟΥΝΑΚΙΣ

Ο ΣΤΑΥΡΟΣ ΤΗΣ ΣΑΒΟΪΑΣ

ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΟΝ ΔΙΗΓΗΜΑ

Τρεῖς ἱλαί τοῦ συντάγματος τῶν ἐλαφρῶν ἱππέων τῆς Λούκκας ἐστάθμευον ἐν Σάν Φέλε, παρὰ τὴν ὁδὸν τὴν ἄγουσαν ἀπὸ Ροῦβο Ραπόνε εἰς Μέλφι, εἰς τὴν ἐπαρχίαν Βασιλικάτης.

Ἦκμαζε τότε ἡ ληστεία. Οἱ ἀρχιλησταὶ Κρόκος καὶ Πρικίλλος ἐκυριάρχουν εἰς τὴν χώραν. Ἐναντίον των ἐξεστράτευον καὶ τοὺς κατεδίωκον ἐπιμόνως τὰ βασιλικά στρατεύματα, ἀτυχοῦντα ἐνίοτε ἔνεκα τῆς ἀγνοίας καὶ τῆς τραχύτητος τῶν τόπων καὶ ἡττώμενα ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν ἐκ τοῦ πανικοῦ τοῦ καταλαμβάνοντος τὰς τάξεις τῶν νεοσυλλέκτων ἀπέναντι τῶν δαιμόνων ἐκείνων, τῶν ἀοράτων καὶ πανταχοῦ παρόντων.

Ἡ χώρα ἔδριθε κατασκόπων ζώνη κινδύνων περιέβαλλε τοὺς λόχους καὶ τὰς ἱλας· ἀλλὰ πρὸς τοὺς κινδύνους, παρὰ τὸν πανικόν, ἔμενον ἀπτόητοι καὶ ἡρωϊκοὶ οἱ ἀξιωματικοί.

Τέσσαρες ἐξ αὐτῶν ἐν ἀπόγευμα Φεβρουαρίου ἐξῆλθον ἐκ τοῦ στρατιῶνός των καὶ διηυθύνθησαν μαζὶ πρὸς τὸ κέντρον τοῦ χωρίου, ὅπου ἔκειτο τὸ μόνον καφενεῖον. Ἦσαν καὶ οἱ τέσσαρες νεαροί· ὁ πρεσβύτερος αὐτῶν ἦτο εἰκοσιᾶς ἐτῶν καὶ ὁ νεώτερος εἴκοσιν. Οἱ δύο ἐξ αὐτῶν ἦσαν ἐκ Λομβαρδίας, ὁ Ἀρκονάτι καὶ ὁ Βισκόντι· ὁ εἰς ἐκ Πεδεμοντίου, ὀνόματι Μάρκι Δι Βάρτζε, ὁ δὲ νεώτατος πάντων ἦτο ἐκ Λούκκας, διὰ τοῦτο δὲ καὶ ἐπετράπη εἰς αὐτὸν προνομιακῶς νὰ καταταχθῇ εἰς τὸ σύνταγμα, ὃν καὶ τὰ στελέχη ἦσαν πλήρη. Ἐφερον καὶ οἱ τέσσαρες μετὰ χάριτος ἀπροσποιήτου, μὴ παραβλαπτομένης ἐκ τοῦ οἴκτροῦ ἐκεῖνου πολέμου καὶ ἐκ τῆς χρήσεως εἰς τὴν ἀγρίαν σχεδὸν ἐκείνην χώραν, τὴν ὠραίαν τοῦ σώματός των στολήν, μαῦρον ἱμάτιον μὲ ὀρθὸν περιλαίμιον καὶ ροιὰς λευκάς καὶ κράνος λευκόν, ἐξ οὗ ἐκρέματο ἡ λοφιά. Πάντες ὠνειροπόλουν μάχας καὶ ἔρωτας, ἀναλογιζόμενοι ὅμως ἐνίοτε καὶ τὸ

Τὸ δάσος ὅλον ἐφωτίζετο περισσότερο ὑπὸ φωτὸς φαντασιώδους καὶ οἶονεῖ αἱματόχρου. Κάποια νεφέλη θὰ διήρχετο ἄνωθεν τῆς ἡοῦς καὶ θ' ἀπερρόφα καὶ θὰ διέχεεν εἰς στενώτερον κύκλον τὴν ἐρυθρότητα. Ποῦ νὰ εὕρισκετο τώρα ὁ Δι Βάρτζε; Βεβαίως θὰ εἶχε διανύσει περισσότερο δρόμον ἀφ' ὅ,τι ἐσυλλογίζετο, διότι ἤκουε τὰς φωνὰς καὶ τὸν θόρυβον τῆς δευτέρας ἱλῆς. Ἐπὶ ἄλλου τινὸς ψιλοῦ χώρου εὕρισκοντο μεταξὺ τῶν κορμῶν τὰ ἔχνη πυρᾶς οὐχ! πρὸ πολλῆς ὥρας σδεσθείσης. Ἐκεῖ νὰ εἶχαν τάχα καταυλισθῇ οἱ λησταί; Ἄ!... ἐκεῖ πέραν, εἰς τὸ ἄκρον τῆς ἐκτάσεως... ποῖον ἦτο ἐκεῖνο τὸ σῶμα;

Ἐτρεξεν, ἔρρηξε κραυγὴν καὶ ἐγονυπέτησεν. Ἦτο ὁ Σαγκάσκι.

Ἐκαίνην τὴν στιγμὴν εἰσέδουον ἤδη μέχρις αὐτοῦ τοῦ σημείου καὶ οἱ ἄνδρες τῆς δευτέρας ἱλῆς ἐρχόμενοι δρομαίως.

— Προσέχετε! ἐκραύγασεν ὁ Δι Βάρτζε, φοβούμενος μὴ καταπατήσουν τὸ σῶμα.

Ἐκείτο ὑπτίον, μὲ τὰ ὄμματα ἀνοικτά, ἐστραμμένα πρὸς τ' ἄνω, χωρὶς μειδίσμα, ἀλλὰ μεγάλα, κυανᾶ, γαλήνια. Καὶ αὐτοῦ τὸ πρόσωπον δὲν ἦτο καθηγμαγμένον. Τὸν εἶχαν ἐκδύση καὶ αὐτὸν πρὸς χλεύην ἴσως, δὲν τοῦ εἶχαν ἀφίστη ἐπὶ τοῦ στήθους εἰμὴ μόνον τὸ ὑποκάμισον, ὅπερ τὸν περιεκάλυπτεν ὡς ἄσπιλος σημαία. Τὸ κράνος τοῦ ἐκυλλέτο χαμαὶ περαιτέρω. ἡ σπάθη τοῦ συντετριμμένη ἔκειτο πλησίον τοῦ.

— Εἶναι ζωντανός; ἐφώνησεν ὁ ἀντισυνταγματάρχης εἰσερχόμενος. Εἶναι ζωντανός;

Ὁ Πεδεμόντιος ἤκροατο μήπως πνοὴ τις ζωῆς ἐξέλθῃ ἐκ τῶν χειλέων τοῦ ἀλλὰ εἰς μάτην. Ἦτο ἄπνους.

— Κύτταξε τὴν καρδίαν! εἶπεν ὁ ἀντισυνταγματάρχης.

Ἐφάνη τότε τὸ στήθος τοῦ νέου· ἐφάνη ὁ ἀπολλώνειος κορμός του. Ἄλλ' εἰς τὸ μέρος τῆς καρδίας μία μεγάλη κηλὶς πελιδνὴ, κοκκινωπὴ ηὐρύνετο καὶ ἐσχημάτιζεν ἐπὶ τοῦ λευκοῦ στήθους σταυρὸν λατινικοῦ σχήματος, τοῦ ὁποίου αἱ ἄκραι ἦσαν ἀκτινίσται διὰ πληγῶν μαχαίρας, ὡς ἀραβούργημα, ὡς πρασινοκόκκινον ἐμβλημα αἱματηροῦ καὶ θηριώδους παρασήμου.

— Οἱ ἄθλιοι! εἶπεν ὁ γηραιὸς ἀξιωματικός. Πῶς μοῦ τὸν ἐβασάνισαν! Ἀλλὰ διατὶ τάχα;

— Ὁ σταυρός! ἐψιθύρισεν ὁ Πεδεμόντιος.

Ὁ ἀντισυνταγματάρχης χωρὶς ν' ἀκούσῃ ἠγέρθη. Καὶ εἶπεν ἄνευ τοῦ ἐλαχίστου πλέον τρόμου ἐν τῇ φωνῇ:

— Δὲν ἔμπορεῖ νὰ εἶναι μακρὸς. Θὰ φάξωμεν εἰς ὅλην τὴν χώραν καὶ θὰ τοὺς ἀνακαλύψωμεν. Ἰππεύσατε!

Ἐπειτα, ἀφοῦ ἔρριψε τελευταῖον βλέμμα ἐπὶ τοῦ νεκροῦ, τοῦ ὁποίου

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ — ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1911

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ

	Σελ.
Ὁ Κομήτης τοῦ Χάλλεϋ καὶ οἱ ἐπιστημονικοὶ ἀγῶνες ἐν Ἑλλάδι ὑπὸ Δ. Αἰγινήτου	8
Αἱ ἐκ τῆς νικοτίνης βλάβαι τοῦ σώματος καὶ ἡ ἀπὸ τούτων προφύλαξις ὑπὸ Δ. Δουρίτσα	55
Κορνέϊ Βασίλιεφ διήγημα Λέοντος Τολστόϊ	63
Τὸ Ἀναγνωστήριον τοῦ Συλλόγου κατὰ τὸ 1910	70

ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ

Τὰ πρῶτα ἔτη τοῦ Ζὰν Μωρεὰς ὑπὸ Χ. Ἀννίνου	73
Τὸ Λαϊκὸν Σχολεῖον κατὰ τὸν ΙΖ' αἰῶνα (μετάφρ. Α. Π. Κ.)	87
Κορνέϊ Βασίλιεφ διήγημα Λέοντος Τολστόϊ (τέλος)	97
Γινῶμαι τοῦ Καρλάυλ (μετάφρ. Θ. Φ.)	112
Λογοδοσία τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τοῦ Συλλόγου πρὸς Διάδοσιν Ωφελίμων Βιβλίων	116

ΜΑΡΤΙΟΣ

Περὶ αἰσθητικότητος τῶν φυτῶν ὑπὸ Σπυρ. Μηλιαράκη	129
Τὰ πρῶτα ἔτη τοῦ Ζὰν Μωρεὰς ὑπὸ Χ. Ἀννίνου (συνέχεια)	144
Ἡ μακρυνὴ Πριγκίπισσα, κωμικὸν παίγνιον ὑπὸ Ε. Σούδερμαν (μετάφρ. Χ. Ἀννίνου)	161
Γινῶμαι τοῦ Καρλάυλ (μετάφρ. Θ. Φ.)	189

ΑΠΡΙΛΙΟΣ

Ἡ μετεμψύχωσις ὑπὸ Θεοφίλου Βορέα	193
Περὶ αἰσθητικότητος τῶν φυτῶν ὑπὸ Σ. Μηλιαράκη (τέλος)	227
Τὰ πρῶτα ἔτη τοῦ Ζὰν Μωρεὰς ὑπὸ Χ. Ἀννίνου (συνέχεια)	240
Ἐκ τῶν Εἰδυλλίων τοῦ Θεοκρίτου: Κυρίσκα "Ἐρως ἢ Θνώ- νιχος ὑπὸ Ἰωάννου Πολέμη	251

ΜΑΙΟΣ

	Σελ.
Ἡ Ἑλλὰς ἀποκλεισμένη εἰρηνικῶς ὑπὸ Δημ. Ι. Δ. Δρόσου	257
Ἡ ζωὴ εἰς τοὺς πλανήτας κατὰ τὸν Ἐδμόνδον Περριέ (μετάφρ. Χ.)	273
Τὰ πρῶτα ἔτη τοῦ Ζὰν Μωρεὰς ὑπὸ Χ. Ἀννίνου (τέλος)	283
Ἡ τελευταία ἐπίσκεψις δράμα μονόπρακτον ὑπὸ Ε. Σούδερμαν (μετάφρ. Χ.)	290

ΙΟΥΝΙΟΣ — ΙΟΥΛΙΟΣ

Φρειδερίκος Νίτσε ὑπὸ Χρήστου Ἀνδρουτσου	321
Ἡ Ἑλλὰς ἀποκλεισμένη εἰρηνικῶς ὑπὸ Δημ. Ι. Δ. Δρόσου (συνέχεια)	343
Ἡ ζωὴ εἰς τοὺς πλανήτας κατὰ τὸν Ἐδμόνδον Περριέ (μετάφρ. Χ.) (συνέχεια)	361
Τὰ αἶμα διήγημα Αἰμιλίου Ζολᾶ (μετάφρ. Α.)	367
Γινῶμαι τοῦ Καρλάυλ (μετάφρ. Θ. Φ.)	379

ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ — ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ

Ἡ πειραματικὴ παιδαγωγικὴ τῶν καθ' ἡμᾶς χρόνων ὑπὸ Θεοφίλου Βορέα	385
Ἡ Ἑλλὰς ἀποκλεισμένη εἰρηνικῶς ὑπὸ Δημ. Ι. Δ. Δ	

ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ

	Σελ.
Ἐξ ἀφορμῆς δύο βιβλίων ὑπὸ Σ.	513
Ἡ Ἑλλάς ἀποκλεισμένη εἰρηνικῶς ὑπὸ Δημ. Ι. Δ. Δρόσου (τέλος)	527
Ἡ καταπολέμησις τῆς φυματιώσεως κατὰ τὸν ἐν Βερλίνῳ καθηγητὴν Κίρχερ (μετάφρ. Γ. Μ.)	543
Αἱ σκιαί τῆς νυκτός διήγημα Παύλου Μαργκερίτ (μετάφρ. Χ.) .	551
Γινῶμαι τοῦ Καρλάυλ (μετάφρ. Θ. Φ.)	572

ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ

Ἐκ τῆς παιδοκομίας: Ἡ μήτηρ καὶ τὸ βρέφος ὑπὸ Ἄννας Καταίγρη Μελᾶ ἱατροῦ	577
Ἐξ ἀφορμῆς δύο βιβλίων ὑπὸ Σ. (τέλος)	589
Πανεπιστημιακαὶ ἐξηγήσεις ὑπὸ Ι. Ε. Καλιτσούνκι	600
Ὁ σταυρὸς τῆς Σαβοΐας στρατιωτικὸν διήγημα (μετάφρ. Χ.)	617

Χρονικά Σελ. 68, 125, 191, 254, 318, 381, 445, 509, 574, 636
Ἀναγνωστήριον Σελ. 68, 256